

EXPUNERE DE MOTIVE

**Pentru Proiectul de lege privind modificarea art. 131 alin.(2)
și art. 132 alin.(2) și (3) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară**

Gestiunea bugetelor instanțelor de către Înalta Curte de Casație și Justiție(ÎCCJ) este o condiție esențială pentru asigurarea independenței financiare a sistemului judiciar, ca parte a independenței magistraților, în ansamblul său.

Ea a fost avută în vedere încă din timpul derulării negocierilor de aderare a României la Uniunea Europeană, în cadrul capitolului 24 – Justiție și Afaceri Interne, finalizat în decembrie 2004, fiind relevată și de documentele programatice în relația România-Uniunea Europeană, din ultimii ani.

Intrarea în vigoare a prevederilor legale referitoare la preluarea de către ÎCCJ a atribuțiilor referitoare la gestionarea bugetului curților de apel, al tribunalelor, al tribunalelor specializate și al judecătoriilor din România, trebuia să se realizeze încă de la 1 ianuarie 2008, fiind un rezultat al negocierilor de aderare a României la Uniunea Europeană, dar a fost amânată succesiv în timpul diferitelor guverne, indiferent de culoarea lor politică, din 2005¹ până de curând, când a fost chiar eliminată din textele legale în vigoare.

Aceasta deși, din timp în timp, de-a lungul multor ani, magistrații români, prin intermediul asociațiilor profesionale și, mai ales, prin forul lor reprezentativ, Consiliul Superior al Magistraturii(CSM), care este garantul independenței justiției, potrivit art. 133-(1) din Constituția României-, au cerut asigurarea independenței financiare a sistemului judiciar.

În 2009, spre exemplu, CSM releva probleme la fel de actuale ca astăzi, cerând asigurarea independenței efective a sistemului judiciar, prin administrarea

¹ Art.136 din Legea nr.304/2004 privind organizarea judiciară prevedea inițial că: ”începând cu data de 1 ianuarie 2008, atribuțiile Ministerului Justiției referitoare la gestionarea bugetului curților de apel, al tribunalelor, al tribunalelor specializate și al judecătoriilor vor fi preluate de Înalta Curte de Casație și Justiție”.

bugetului instanțelor judecătorești de către Înalta Curte de Casație și Justiție și înlăturarea discrepanțelor și discriminărilor privind salarizarea magistraților și a personalului auxiliar (Rezoluția privind starea financiară și situația administrativă a instanțelor judecătorești și parchetelor de pe lângă acestea, CSM, aprilie 2009).

Câțiva ani mai târziu, situația era neschimbată. Astfel, într-un comunicat de presă din decembrie 2017, conducerea PÎCCJ preciza că *“independența financiară este o componentă esențială a independenței Justiției, care nu trebuie să aibă niciun fel de dependență față de o altă putere a statului”*.

De curând, în luna mai 2021, într-o scrisoare adresată Ministrului Justiției, 12 din cei 15 președinți de Curți de apel din România arată că “amenințarea (de către Ministerul Justiției, n.n.) a președinților curților de apel cu plângeri penale pentru punerea în executare a unor hotărâri judecătorești (privind drepturile salariale, n.n.), este de o gravitate fără precedent și reprezintă un atac direct asupra independenței instanțelor”.

Într-o serie de decizii din ultimii ani, spre ex., Decizia nr.153/2020, Curtea Constituțională a României citează o serie de documente internaționale importante pentru jalonarea independenței financiare a sistemului judiciar (**“Principiile fundamentale privind independența magistraturii”**, adoptate de cel de-al VII-lea Congres al Națiunilor Unite pentru prevenirea crimei și tratamentul delincvenților (Milano, 26 august – 6 septembrie 1985) și confirmate de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite prin rezoluțiile nr.40/32 din 29 noiembrie 1985 și nr.40/146 din 13 decembrie 1985, **“Recomandarea nr.R (94) 12 cu privire la independența, eficacitatea și rolul judecătorilor”**, adoptată la 13 octombrie 1994 de Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei, **“Carta europeană privind statutul judecătorilor”**, adoptată în anul 1998 ș.a.), reținând **”preocuparea organismelor care le-au adoptat de a se promova independența și imparțialitatea judecătorilor, ținând seama că judecătorii se pronunță asupra vieții, libertăților, drepturilor, îndatoririlor și bunurilor cetățenilor”**.

De asemenea, Curtea Constituțională, pornind de la art.123 alin.(2) din Constituție, conform căruia *“Judecătorii sunt independenți și se supun numai legii”* arată că **”aceste dispoziții constituționale nu au un caracter declarativ, ci constituie norme constituționale obligatorii pentru Parlament, care are**

îndatorirea de a legifera instituirea unor mecanisme corespunzătoare de asigurare reală a independenței judecătorilor, fără de care nu se poate concepe existența statului de drept, prevăzută prin art.1 alin.(3) din Constituție”.

În contextul celor mai-sus precizate, devine mai mult decât stringentă necesitatea revenirii în regim de urgență la normele legale care prevăd administrarea bugetului instanțelor de către ÎCCJ. În acest context, avizul CSM poate fi unul facultativ.

Prezenta lege reglementează administrarea bugetului instanțelor de către ÎCCJ, stabilește necesitatea adoptării normele tranzitorii pentru preluarea deplinei competențe ale ÎCCJ în materie, de la Ministerul Justiției(MJ).

În temeiul art. 40 alin. (1) din Legea nr. 90/2001 privind organizarea și funcționarea Guvernului României și a ministerelor, cu modificările și completările ulterioare, al art. 19 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 221/2008 pentru stabilirea unor măsuri de reorganizare în cadrul administrației publice centrale, cu modificările ulterioare, și al Hotărârii de Guvern nr. 652 din 27 mai 2009 privind organizarea și funcționarea Ministerului Justiției, actualizată la data de 26 iunie 2018, aspectele care țin de rolul și atribuțiunile MJ în cadrul structurii guvernamentale, indiferent de configurația sa politică de la un moment sau altul, rămân în coordonarea MJ, anume: gestiunea bugetului propriu al MJ și al instituțiilor aflate în coordonarea sa; gestiunea programelor cu finanțare europeană, internațională (bilaterală, multilaterală etc.) și a celor finanțate de Banca Mondială (granturi sau împrumuturi), care presupun negocieri și angajamente asumate la nivel guvernamental, respectiv organizarea și funcționarea în cadrul MJ a unităților de pregătire și implementare a acestor proiecte.

TEODOROIU
SIMONA - MAYA

Fulgareu Mocer
Laura

ȘINCU VASILE